

Paul Celan: Du liegst / Znajdujesz się (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: Znajdujesz się

Znajdujesz się w wielkim zgiełku,
otoczony gęstwiną drzewek i wirujących płatków,

Idźże nad Sprewę, idź nad Hawelę,
idź do rzeźnickich haków,
do czerwonych äppelstaken
ze Szwecji -

A tu stoisko z prezentami,
tuż za Edenem -
Mężczyzna stał się sitem, kobieta
musiała popłynąć, świnia,
dla siebie, dla nikogo, dla każdego -

Landwehrkanal nie zabulgocze.
Nic
go nie zatyka.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Du liegst

Du liegst im großen Gelausche,
umbuscht, umflockt.

Geh du zur Spree, geh zur Havel,
geh zu den Fleischerhaken,
zu den roten Äppelstaken
aus Schweden -

Es kommt der Tisch mit den Gaben,
er biegt um ein Eden -
Der Mann ward zum Sieb, die Frau

mußte schwimmen, die Sau,
für sich, für keinen, für jeden -

Der Landwehrkanal wird nicht rauschen.

Nichts

stockt.

*

1967, z: "Schneepart", Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1971

Wiersz powstał w Berlinie Zachodnim 22/23.12.1967 roku. Celan wyjaśnia, że poświęcony jest Karlowi Liebknechtowi i Róży Luksemburg, zamordowanych 16 stycznia 1919 roku, Liebknechta zamordowano tak wieloma kulami, że "był podziurawiony jak sito", ciało zamordowanej Róży Luksemburg wrzucono do berlińskiego kanału Landwehr, po niem. Landwehrkanal, kanał prowadzi do Sprewy, a ta wpływa do Haweli).

Celan jest między 17 a 22 grudnia 1967 w Berlinie i opisuje swoje wrażenia z bożonarodzeniowego jarmarku, tu stoisko z prezentami, tam z charakterystycznymi szwedzkimi świecznikami bożonarodzeniowymi w kształcie drzewek z wbitymi czerwonymi jabłkami na końcach gałązek, a tam wieprzowina na hakach, co kojarzy mu się z nieudanym zamachem na Hitlera 20 lipca 1944, na zamachowcach wykonano karę śmierci przez powieszenie na rzeźnickich hakach, Celan jest i tam, gdzie miała miejsce egzekucja, w więzieniu Plötzensee w pobliżu jeziora Plötzen.

"Eden" ("Raj") to apartamentowiec przy Budapester Strasse wybudowany w miejsce hotelu, w którym w styczniu 1919 roku dowództwo dywizji Garde-Kavallerie miało swoją siedzibę i tam przetrzymywano Różę Luksemburg i Karla Liebknechta.

Jeszcze ad: "umbuscht, umflockt" - trawestacja wyrażenia "grün umbuscht und bunt umblüht", w wolnym tłumaczeniu "w otoczeniu zielonej gęstwiny krzewów i wielobarwnych kwiatów" - to poetycki opis ogrodu, u Celana: bożonarodzeniowego jarmarku, stąd w tłumaczeniu nie krzewy, a drzewka (na choinki).